

Екатерина Климова. Проблема профессиональной подготовки будущих учителей начальной школы как словесников в контексте формирования креативности современного педагога.

Автор осуществляет попытку раскрыть содержание понятия «креативность» в контексте проблемы формирования будущего учителя начальных классов; проследить взаимосвязь интеллектуального и материального компонентов обучающей среды вуза как фактора, формирующего креативность студентов; охарактеризовать эффективные формы сотрудничества вуза и школы в обеспечении процесса непрерывного языкового образования и в формировании творческой языковой личности.

Ключевые слова: креативная личность, обучающая среда вуза, непрерывное языковое образование.

Kateryna Klymova. Problem of professional training for future teachers of elementary school as linguists in terms of forming creativity and communicative personality of a modern teacher.

The article highlights «creativity» term content from the perspective of forming language and communicative personality among the prospective teachers at elementary school. It deals with interrelation between intellectual and material components of educational environment at higher educational establishments, i.e. the condition of forming creativity among the students, and also with effective forms of cooperation of higher educational establishments and schools in order to ensure the process of uninterrupted language education and to form creative language and communicative personality.

Key-words: creative language and communicative personality, educational environment at higher educational establishment, uninterrupted language education.

УДК 371.385.4+630*2

Ю.В. Міщай

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ УЧНІВСЬКОГО ЛІСНИЦТВА

У статті акцентовано увагу на проблемі формування та розвитку дослідницьких умінь та навичок школярів, розкрито особливості організації навчально-дослідницької діяльності школярів в умовах учнівського лісництва, окреслено напрями реалізації даної діяльності шляхом залучення школярів до проведення фенологічних спостережень, участі у екологічних проектах, експедиціях, природоохоронній роботі.

Ключові слова: навчально-дослідницька діяльність, учнівське лісництво, фенологічні спостереження, екологія, екологічна стежка, експедиція, проект, лісовідновлювальні роботи, природоохоронна діяльність.

Постановка проблеми. Процес реформування сучасної освіти супроводжується якісними змінами в теорії і практиці навчально-виховного середовища. Поступово освіта спрямовується на компетентнісний підхід, який зумовлює принципові зміни в організації освітньо-виховного процесу, його орієнтацію на практичні результати та розвиток дослідницьких умінь та навичок школярів. Окрім того, актуалізується питання розвитку творчої особистості, творчої активності молоді та необхідності створення для цього відповідних умов. Головне, щоб умови сприяли народженню у процесі творчої

діяльності учнів нових ідей, системи дій, невідомих закономірностей, які містять в собі новизну і оригінальність.

Саме організація науково-дослідницької роботи розглядається сьогодні як вагома інноваційна освітньо-виховна технологія, засобами якої здійснюється комплексне вирішення завдань виховання, навчання і розвитку особистості.

Як свідчить практика роботи педагогів, навчально-дослідницька діяльність з учнями реалізується як складова навчального процесу, у позакласній, позаурочній та позашкільній роботі, у діяльності наукових товариств, Малої академії наук України.

У контексті навчально-дослідницької діяльності школярів та профілізації старшої школи зростає роль учнівських лісництв. Такі добровільні об'єднання є структурними підрозділами закладів освіти, базою проведення навчальних та практичних занять з лісового господарства, формування умінь і навичок дослідницької, природоохоронної, проектної, суспільно-корисної та виробничої діяльності школярів, виховання свідомого ставлення до природи. А також є важливою сходинкою задоволення освітніх потреб у сучасних умовах профорієнтаційного напрямку.

Діяльність учнівських лісництв тісно пов'язана з місцевими екологічними умовами, що надає можливість максимально наблизити навчально-дослідницьку діяльність до потреб охорони рідного краю, залучивши до такої діяльності якомога більшу кількість учнів. Таким чином, вони не лише вивчають і обговорюють екологічні проблеми та шляхи їх вирішення, а й беруть активну участь у виконанні конкретних завдань із охорони навколишнього середовища та збереження лісових екосистем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідницька діяльність учнів була об'єктом вивчення багатьох вітчизняних і зарубіжних учених. Серед них, зокрема, варто відзначити наукові праці таких дослідників, як В. Алфімов, О. Губенко, Л. Ковбасенко, О. Микитюк, В. Моляко, І. Нікітіна, О. Обухов, В. Паламарчук, О. Савченко, А. Сологуб, Ю. Тамберг. У своїх дослідженнях автори аналізують науково-дослідницькі вміння особистості, моделюють педагогічні умови їх формування.

Форми і методи екологічної освіти та виховання розкрито у працях В. В. Вербицького, Д. С. Єрмакова, О. О. Колонькової, Л. Д. Руденко. Основні підходи щодо формування екологічної компетентності, сутність і структуру цього поняття, принципи формування у дітей різних вікових категорій визначено у працях Н. А. Пустовіт, Л. Д. Руденко, Н. Ф. Казакова, Л. С. Чопенко, С. В. Шмалей, В. В. Маршицької, А. А. Макоєдова [5, с. 159].

Дослідники Т. Л. Андрієнко, П. С. Терещенко, М. Л. Клестов, А. Горбенко, А. В. Зарубіна, О. Ф. Гелевера, В. М. Мирза-Сіденко у своїх роботах розкривають проблеми, пов'язані з лісовими ресурсами та екомережами Кіровоградщини.

Мета статті – розкрити особливості організації навчально-дослідницької діяльності школярів на базі учнівських лісництв та представити результати досліджень учнів шляхом залучення їх до проведення фенологічних

спостережень, участі у екологічних проектах та експедиціях.

Виклад основного матеріалу. У контексті висвітлення навчально-дослідницької діяльності школярів на базі учнівських лісництв доцільно коротко зупинитися на історії їх створення в Кіровоградській області. Історія руху учнівських лісництв в області нараховує понад 50 років. Так, у 60-70 роки минулого століття в регіоні працювало 16 шкільних лісництв, які об'єднували більше тисячі школярів. Юні лісівники доглядали за лісом загальною площею понад 1000 гектарів. Крім цього вони висаджували дерева і кущі, збирали насіння дикорослих рослин, лікарську сировину, заготовляли корми і підгодовували птахів та тварин у зимовий період, оберігали мурашники.

Серед кращих учнівських лісництв в області було Богданівське, створене в 1970 році на базі середньої школи № 2 при Богданівському лісництві Чорноліського лісгоспу. За учнівським лісництвом було закріплено 258 гектарів лісу і лісонасаджень, 2 гектари дослідницької ділянки і розплідник, лісгосподарську техніку і інвентар.

У цей період в учнівському лісництві працювало 140 учнів 4-9 класів, які брали активну участь у цілеспрямованій природоохоронній діяльності.

70-ти роки – період успішної діяльності учнівських лісництв. Юні лісівники внесли вагомий вклад в примноження та збереження зеленої спадщини. У цей час в області кращими визнані Оникіївське шкільне лісництво Маловисківського району, Червоно-Нерубаївське шкільне лісництво Олександрівського району, Голованівське шкільне лісництво Голованівського району, Гурівське шкільне лісництво Долинського району, Богданівське шкільне лісництво Знам'янського району.

У 1998-1999 роках спостерігається новий поштовх у відродженні та розвитку учнівських лісництв на Кіровоградщині, якому сприяла спільна постанова управління освіти облдержадміністрації та державного об'єднання «Кіровоградліс». Цією постановою визначено низку пріоритетних задач, зокрема: залучення учнівської молоді до природоохоронної роботи, вдосконалення профорієнтаційної діяльності, формування резерву кадрів лісгосподарської галузі області, активізація дослідницької діяльності.

Окрім того, відродження та розвиток учнівських лісництв не лише на Кіровоградщині, а й в Україні, пов'язано з проведенням у 1999 році на базі Українського державного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді (м. Київ) Всеукраїнського збору юних лісівників. Його учасниками стали майже 250 школярів з 23 областей України. Кіровоградщину представляли члени шкільного лісництва Богданівської ЗШ № 2 Знам'янського району. Здобутки юних лісівників області у сфері збереження та примноження лісових культур були відмічені грамотами Українського державного еколого-натуралістичного центру та державного об'єднання «Кіровоградліс».

На початку 2000-х років активну підтримку дослідницької діяльності на базі учнівських лісництв забезпечують Кіровоградське обласне управління лісового та мисливського господарства, Кіровоградський обласний центр

еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, обласне товариство лісівників в області.

У 2009 році вперше в Україні створено Асоціацію шкільних лісництв. Щороку в області проводяться зльоти представників шкільних лісництв Кіровоградщини, під час яких юні лісівники обмінюються досвідом роботи, презентують свої досягнення в лісовій справі й обирають кращих, які представляють область на Всеукраїнських зльотах учнівських лісництв. Результатом цієї роботи є перемоги юних лісівників Кіровоградщини на Всеукраїнському рівні. Так, у 2010 році представники учнівських лісництв області вибороли Гран-прі на IV Всеукраїнському зльоті учнівських лісництв в місті Чернівцях.

Прийняття обласної програми «Ліси Кіровоградщини» на 2010-2015 роки, якою передбачено створення в кожному адміністративному районі не менше одного учнівського лісництва сприяло активізації діяльності таких добровільних дитячих об'єднань.

Не зважаючи на обмежені лісові ресурси Кіровоградщини, де фактична лісистість становить 6,2% при її оптимальному значенні 11%, молодь регіону достатньо активно виявляє зацікавленість у поглибленні знань та навичок у галузі лісівництва, прагне активно брати участь у відтворенні лісових ресурсів та забезпеченні природоохоронної діяльності.

Варто зазначити, що значні плакорні лісові масиви знаходяться у північній та північно-східній частинах області, південніше поширені невеликі за площею байрачні ліси. Лісова рослинність представлена переважно типовими для лісостепової частини Придніпровської височини широколистяними лісами. Фрагменти сосново-дубових лісів трапляються на борових терасах річок Дніпра та Тясмину [2, с. 194-195].

Сьогодні в Кіровоградській області діє 31 учнівське лісництво. Відповідно до Положення про учнівське лісництво загальноосвітніх шкіл та позашкільних навчально-виховних закладів (наказ Міністерства освіти і науки України від 01.11.1995 р. № 307) основою їх діяльності є організація навчально-виховного процесу, експериментальної й дослідницької роботи та продуктивної праці учнів.

Навчання учнів здійснюється за програмами і навчальними планами, в яких передбачено теоретичні теми, практичні завдання та дослідницька робота для учнів різної вікової категорії.

Організація навчально-дослідницької діяльності в учнівському лісництві включає такі етапи: виявлення побажань учнів, прогнозування об'єктів і предметів дослідження, формулювання теми (проблеми) майбутньої роботи; організація занять (консультацій) з методології дослідницької діяльності; складання плану дій; самостійна робота учнів щодо вивчення літературних джерел та Інтернет-ресурсу з проблеми, що досліджується; контролюючі консультації (обговорення ходу роботи, проміжних результатів); організація експерименту; вияв труднощів і розробка системи заходів з їх усунення; обробка отриманих результатів; складання плану письмового викладення

дослідження; написання і редагування роботи; корегування роботи; захист роботи; обговорення результатів навчально-дослідницької діяльності та прогнозування подальшої роботи [3, с. 62].

Таблиця 1

Учні́вські лісництва Кіровоградської області

Райони, міста області	Учні́вські лісництва
Бобринецький	- Бобринецьке учнівське лісництво
Вільшанський	- учнівське лісництво «Зелені дерева» Березобалківської ЗШ I-III ступенів ім. Т.Г.Шевченка
Гайворонський	- Гайворонське учнівське лісництво
Голованівський	- учнівське лісництво «Дубок» при Голованівській ЗШ I-III ступенів ім. Г.В.Мікля
Добровеличківський	- учнівське лісництво «Екос» Тишківської ЗШ №1
Долинський	- Веселобоківське учнівське лісництво Іванівської ЗШ I-II ступенів; - учнівське лісництво «Дивосвіт» Олександрівської ЗШ; - Гурівське учнівське лісництво
Знам'янський	- Богданівське учнівське лісництво;
Компаніївський	- учнівське лісництво «Зелена планета» Компаніївської ЗШ I-III ступенів
Маловисківський	- учнівське лісництво «Конвалія» Оникіївської ЗШ
Новоархангельський	- учнівське лісництво «Кленок» Торговицької ЗШ I-III ступенів ім. Є.Ф.Маланюка
Новоукраїнський	- учнівське лісництво «Лісові робінзони» Іванівської ЗШ
Олександрівський	- Червоно-Нерубаївське учнівське лісництво Підлісненського НВК; - Староосотське учнівське лісництво; - Новоосотське учнівське лісництво; - Бірківське учнівське лісництво; - Розумівське учнівське лісництво; - Івангородське учнівське лісництво; - учнівське лісництво при Олександрівській ЗШ №1; - учнівське лісництво при Олександрівській ЗШ №2; - учнівське лісництво при Олександрівській ЗШ №3
Онуфріївський	- учнівське лісництво «Первоцвіт» ЦДЮТ; - Куцеволівське учнівське лісництво; - Павлівське учнівське лісництво
Ульяновський	- учнівське лісництво «Пролісок» ЗШ с.Синьки
м. Знам'янка	- Знам'янське учнівське лісництво ЗШ I-III ступенів №3
м. Світловодськ	- учнівське лісництво «Паросток» СЗШ №7 Світловодської міської ради
м. Кіровоград	- учнівське лісництво «Флора» загальноосвітньої школи I-III ступенів №3 Кіровоградської міської ради; - учнівське лісництво Новенського центру дитячої та юнацької творчості Кіровоградської міської ради.

Експериментальна і дослідницька робота учнів-членів учнівського лісництва проводиться відповідно до угод з науковими установами, вищими навчальними закладами за програмами або затвердженими планами.

Реалізація навчально-дослідницької діяльності в учнівському лісництві передбачає вирішення таких задач:

- розвиток знань і навичок учнів з лісівництва, біології, екології тощо;
- оволодіння теорією і практикою ведення лісового господарства;
- дослідження лісових екосистем Кіровоградщини;
- оцінка стану рослинності лісових масивів, з'ясування динаміки під впливом природних та антропогенних факторів;
- визначення та оцінка фіторізноманіття регіону;
- проведення інвентаризації видового складу судинних рослин лісових масивів, складання анотованого списку видів;
- вивчення стану та структури популяцій окремих рідкісних та зникаючих видів рослин;
- дослідження рекреаційного потенціалу лісового фонду області;
- виконання біоморфологічного, географічного, екологічного, еколого-ценотичного аналізу флори;
- виявлення перспективних територій для створення нових об'єктів природно-заповідного фонду області.

Серед методів дослідницької діяльності важливе значення мають фенологічні спостереження, які доцільно проводити в ході екскурсій в лісопаркових зонах, садах і парках, живих куточках, штучних екосистемах. Кожне спостереження буде більш цікавим, якщо перед його проведенням ставити певну мету перед учнями-членами учнівського лісництва. У 7-х класах варто обирати завдання з біології та екології рослин, оскільки саме рослини вивчають у 7-му класі. Наприклад, геоботанічний опис рослинного угруповання, екосистеми лісу; адаптація рослин до умов довкілля; рослини, що потребують охорони. Можна запропонувати здійснювати фенологічні спостереження за тим, які рослини саме в певному районі міста (села), або конкретній лісопарковій зоні першими з'являються навесні, або спостереження за тими рослинами, які занесені до Червоної книги України [1, с. 300].

Окрім того, фенологічні спостереження та збір матеріалу під час екскурсії (опале листя, квіти, плоди), прості записи і рисунки мотивують учнів до самостійної роботи та сприяють формуванню у них дослідницьких навичок. Як свідчить досвід роботи, такі екскурсії збільшують інтерес до предмету і нерідко є поштовхом до подальшого уже самостійного вивчення живої природи та особливостей лісових масивів.

Учням 8-х класів доцільно запропонувати роботи, пов'язані з вивченням екології тварин, їх значенням для лісових екосистем. Також юним лісівникам можна рекомендувати: спостереження за життям тварин і птахів; спостереження за появою і розвитком осередків шкідників; визначення видів шкідників за зовнішніми ознаками та пошкодженнями; створення колекції шкідників; облік мурашників та складання карти їх розташування.

Тематика науково-дослідницьких робіт учнів 9-11-х класів, які є членами учнівських лісництв спрямована на пошук інноваційних технологій збереження та примноження лісових ресурсів, дослідження рекреаційного потенціалу лісового фонду області, визначення впливу антропогенного фактору на розвиток лісового масиву. Упродовж 2011-2013 років на Всеукраїнському та обласному зльотах учнівських лісництв представлено такі науково-дослідницькі роботи: «Таємниці озера «Болото Чорний ліс», «Вплив кліматичних факторів на фауну і флору Олександрівського району», «Вирощування сосни кримської та звичайної в шкільній теплиці та коробах», «Вплив органічних і мінеральних добрив на ріст і розвиток сосни звичайної», «Типи взаємодії рослинних організмів у лісовому фітоценозі», «Вивчення рельєфу лісового масиву, закріпленого за шкільним лісництвом», «Рідкісні і зникаючі рослини місцевого лісництва», «Вивчення лікарських рослин, що ростуть на території лісництва», «Лікарські рослини Світловодського району», «Ерозія ґрунтів в м. Світловодську».

Учні старших класів, які беруть участь у роботі лісництв варто залучати до екологічних експедицій. У ході такої роботи в області було виявлено і досліджено 7 територій в Новгородківському, Новоукраїнському, Ульяновському, Устинівському районах, які отримали статус ландшафтних заказників місцевого значення [4, с. 353].

Слід зазначити, що цікавою і продуктивною формою організації навчально-дослідницької діяльності в умовах учнівського лісництва є проектна робота. Проект – це дослідження конкретної проблеми, її практична або теоретична реалізація. Серед проектів виділяють дослідницькі, інформаційні, творчі, рольові. Проекти дозволяють максимально розкрити потенціал кожного учня, залучити його до активної співпраці, дають можливість брати участь у вирішенні проблем у галузі лісництва, мотивують до самостійної діяльності. Це забезпечує створення умов для реального внеску школярів у відтворення лісових ресурсів, формування навичок природоохоронної роботи, поглиблення теоретичних і практичних знань у галузі лісового господарства, оволодіння нормами і правилами поведінки в природному середовищі та сприяє усвідомленому вибору майбутньої професії.

Важливим є актуальність та новизна проекту для конкретної території, навчального закладу, цільової аудиторії, місцевих громад, бізнес-середовища.

Наприклад, екологічний проект «Ліс із контейнера», який реалізовано учнівським лісництвом Богданівської ЗШ № 1 ім. І. Г. Ткаченка мав на меті експериментально дослідити та обґрунтувати найбільш доцільну та ефективну технологію вирощування сіянців дуба, залучити учнів до лісовідновлювальних робіт шляхом створення культур дуба. До проведення зазначеного проекту школярів спонукали суттєві недоліки традиційної технології створення культур дуба на не розкорчованих зрубках, зокрема:

- садіння і доповнення лісових культур обмежено термінами виконання робіт;
- доповнення культур дуба на не розкорчованих зрубках значно дорожче,

ніж механізоване садіння;

- в сіянцях, вирощених у розсаднику, при подальшому використанні механічно пошкоджуються як підземна, так і надземна частини;

- після садіння сіянці тривалий час пристосовуються до умов на зрубках.

Тому, враховуючи недоліки лісовідновлення не розкорчованих зрубів сіянцями дуба з відкритою кореневою системою, доцільно перейти до створення культур із закритою кореневою системою, тобто у контейнерах. Досвід застосування садивного матеріалу з закритою кореневою системою в Україні та за кордоном переконливо свідчить про його перспективність для лісовідновлення та лісорозведення.

У ході реалізації проекту юні лісівники мали можливість ознайомитися:

- з класифікацією садивного матеріалу з закритою кореневою системою (насіння в оболонці, сіянці з закритою кореневою системою, сіянці та саджанці з напіввідкритою кореневою системою, саджанці з закритою кореневою системою, дички з грудкою);

- з різними типами емкостей, контейнерами (торфоперегнійні горшечки, пресовані горшечки з глини, перфоровані поліетиленові мішечки, стаканчики з целюлози, паперу або картону, пластмасові стаканчики, тубики тощо);

- з технологіями виробництва садивного матеріалу із закритою кореневою системою (технологія виробництва саджанців «Нісула», технологія виробництва саджанців «Брика», технологія вирощування саджанців «Брикет», технологія вирощування сіянців дуба в контейнерах).

Дослідивши та експериментально перевіривши запропоновані технології вирощування садивного матеріалу зроблено висновок, що найбільш доцільною, в умовах реалізації мети екологічного проекту, є технологія вирощування сіянців дуба в контейнерах.

Ця технологія є доступною, дешевою та ефективною. Робота розпочинається з закупівлі плівкового матеріалу та виготовлення пакетів діаметром 7 см і висотою 30 см. Пакети заповнюються сумішшю (у рівних частинах) піску, перегною та землі. У кожен пакет на глибину 5-7 см висівається по два жолуді. Пакети розміщують в траншеях або дерев'яних лотках глибиною 15 см і шириною до одного метра у відкритому ґрунті. Наступні кроки – полив, прополювання. Вже через 2 місяці сіянці можна садити у ґрунт. За півтора місяці жолуді дають приріст кореня до 30 см і починають проривати плівку в днищі, тобто контейнери вже готові до садіння. Використання контейнерів для створення лісокультур дає змогу подовжити сезон садіння на весь вегетаційний період, а також виключається пошкодження рослин. Сіянці дуба із закритою кореневою системою у збагаченому добривами ґрунті у два рази швидше ростуть, ніж у розсаднику.

Членами лісництва було виготовлено 5 тисяч плівкових контейнерів, у які в травні та червні були висіяні жолуді. Упродовж липня-серпня учні здійснювали полив та прополювання. У вересні контейнери були готові до садіння. Садити на не розкорчованих лісосіках без підготовки ґрунту. Таким чином в Чорноліському держлісгоспі було засаджено 3 га зрубів.

Висока ефективність такої технології зацікавила керівництво держлісгоспу і було вирішено від експериментальної роботи перейти до повноцінних лісовідновлювальних робіт шляхом створення культур дуба із закритою кореневою системою. В перспективі планується експериментально перевірити можливість контейнеру висотою 15 см та здійснити апробацію відповідної технології у ході вирощування сіянців сосни звичайної.

Технологія вирощування сіянців у контейнерах доцільна та ефективна для впровадження в учнівських лісництвах. Окрім того, її застосування сприяє залученню школярів до продуктивної праці на уроках трудового навчання (виготовлення контейнерів, висаджування жолудя). Догляд за сіянцями можливий при проходженні навчальної практики учнями в літній період.

У системі навчально-дослідницької діяльності учнівських лісництв важливе значення має екологічна стежка, яка створюється з метою здійснення фенологічних спостережень, ознайомлення дітей з представниками флори і фауни лісових екосистем, лісопаркових зон, залучення учнів до охорони природи, проведення оздоровчих заходів. Так, наприклад, маршрут екологічної стежки, створеної Веселобоківським учнівським лісництвом Іванівської школи Долинського району, пролягає територією навчального закладу, села Іванівки та дендропарку «Веселі Боковеньки». На стежці знайдено цікаві зупинки, підібрано для них тематичні назви, оформлено оглядові майданчики. Розпочинається маршрут зупинкою «Березова алея», на якій діти знайомляться з березою бородавчастою, що утворила живу огорожу неподалік від школи. Перебування на цій зупинці є корисним для дітей не лише для ознайомлення з особливостями даного виду, а й для зміцнення їх здоров'я. Оскільки відомо, що листя берези активно виділяє легкі фітонциди, які запобігають поширенню багатьох захворювань.

На зупинці «Лікарські рослини» екскурсанти ознайомлюються із особливостями лікарських рослин: кропивою дводомною, звіробоем звичайним, валеріаною лікарською, чистотілом звичайним, шипшиною та ін. На цій зупинці учні дізнаються про способи збирання та сушіння лікарських рослин, про використання цих рослин у медицині, а також про заходи, які мають уберегти їх від знищення.

Оглядові майданчики, що розташовані на екологічній стежці, не лише виконують функції оздоровлення, рекреації, екологічного навчання та виховання, а й забезпечують емоційно-позитивну атмосферу дослідження.

У процесі організації навчально-дослідницької діяльності школярів важливим є їх залучення до практичної природоохоронної роботи, доступних видів діяльності якої сьогодні не бракує. Це догляд за шкільними квітниками та кімнатними рослинами в зеленому куточку класу; навчально-дослідницька діяльність на пришкольній ділянці; збирання насіння та плодів для пернатих; висаджування дерев і кущів на шкільному подвір'ї, за межами школи; прокладання екологічної стежини; розвішування шпаківень, дуплянок; розчищення джерел; вирубка сухостою; випуск листівок-агіток, буклетів, екологічних плакатів, відеорепортажів; участь у трудових та екологічних акціях

(«Посади дерево», «Збережи ялинку», «Ми працюємо, щоб він ріс, наш кіровоградський ліс», «Ліс єднає покоління», «Зимовий облік птахів», «До чистих джерел», «Весні назустріч», «Мій голос на захист природи», «Парад квітів біля школи», «Я хочу жити в чистому суспільстві», «Бережіть первоцвіти» та інші). Уже один цей перелік свідчить, що є чимало можливостей для залучення дітей до проблем охорони природи, відтворення лісових ресурсів та формування навичок дослідницької діяльності.

Висновки. Таким чином, організація навчально-дослідницької діяльності школярів на базі учнівських лісництв сприяє:

- забезпеченню самостійності, самоорганізації учнів у процесі діяльності та самооцінюванні її результатів;
- реалізації потенціалу кожного учня, залученню до активної співпраці та участі у вирішенні проблем у галузі лісівництва, охорони природи;
- усвідомленню своїх завдань як дослідника, як майбутнього вченого;
- формуванню знань і навичок учнів з лісівництва, біології, екології тощо;
- популяризації та впровадженню результатів дослідження лісових екосистем регіону;
- впровадженню в практичну діяльність лісових господарств ефективних технологій збереження та примноження лісових ресурсів, які апробовано та експериментально перевірено в умовах учнівських лісництв;
- реалізації завдань концепції профільного навчання в старшій школі,
- оптимізації профорієнтаційної роботи та професійного самовизначення.

Список використаної літератури

1. Жгут О. А., Чернобровкіна Л. В. Науково-дослідницька діяльність як засіб поглиблення екологічних знань учнів / О. А. Жгут, Л. В. Чернобровкіна / Наукові записки Малої академії наук України : (збірник наукових праць). – К. : ТОВ «СІТІПРІНТ». – 2013. – 520 с. – (Серія : Педагогічні науки, вип. 3).

2. Зарубіна А. В., Гелевера О. Ф. Аналіз земельних ресурсів Кіровоградської області в контексті формування та розвитку екомережі регіону // Фізична географія та геоморфологія. – К.: ВГЛ Обрії, 2005. – Вип.48. – С.193–198.

3. Панченко С. М., Тихенко Л. В. Дослідницька робота школярів з біології : [навчально-методичний посібник] / за заг. ред. к.б.н. – Суми : Університет, 2008. – С. 61–67.

4. Поркуян О.В. Екологічне виховання молоді засобами живої природи / О.В. Поркуян / Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Культура здорового способу життя та екологічне виховання як складові змісту позашкільної освіти», 25-27 травня 2010 року [Текст]. – Полтава : ТОВ «Фірма Техсервіс», 2010. – 470 с.

5. Усатих Т. О. Особливості формування екологічної компетентності дітей та учнівської молоді в позашкільних еколого-натуралістичних закладах / Т. О. Усатих / Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Культура здорового способу життя та екологічне виховання як складові змісту позашкільної освіти», 25-27 травня 2010 року [Текст]. – Полтава : ТОВ «Фірма Техсервіс», 2010. – 470 с.

Юлия Мицай. Особенности организации учебно-исследовательской деятельности школьников в условиях ученического лесничества.

В статье акцентировано внимание на проблеме формирования и развития исследовательских умений и навыков школьников, раскрыты особенности организации учебно-исследовательской деятельности школьников в условиях ученического лесничества, очерчены направления реализации данной деятельности путем привлечения школьников к проведению фенологических наблюдений, участия в экологических проектах, экспедициях, природоохранной работе.

Ключевые слова: учебно-исследовательская деятельность, ученические лесничества, фенологические наблюдения, экология, экологическая тропа, экспедиция, проект, лесовосстановительные работы, природоохранная деятельность.

Yuliya Mitsay. Features of the organization of the activities dosildnytskoyi students in terms of student Forestry.

In the article emphasis on the problem of the formation and development of research skills of students, the features of teaching and research activities of students in terms of student forestry, outlined ways of implementation of these activities by bringing students to conduct phenological observations, participation in environmental projects, expeditions, environmental work.

Key words: teaching and research activities, school forestry, phenological observations, ecology, ecological trails, expedition, project, reforestation, environmental activities.

УДК 372.3/4

Л. С. Нос

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРЕСИВНИХ ІДЕЙ КАНАДСЬКОГО ДОСВІДУ У ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

У статті розглядаються актуальні проблеми підготовки вчителя у Канаді та можливі шляхи їх розв'язання. Висвітлено ідеї творчого використання прогресивного канадського досвіду в підготовці вчителів початкової школи у вищих педагогічних закладах України.

Ключові слова: професійна діяльність, полікультурність, технологічна компетенція, інклюзивна освіта, асоціація вчителів, шкільні ради.

Постановка проблеми. На сучасному етапі вища педагогічна школа України перебуває в пошуку вирішення шляхів розв'язання питання якісної підготовки молодого спеціаліста. Для нашої держави науковий і практичний інтерес становить досвід Канади, оскільки ця країна посідає одне з провідних місць у світі щодо надання освітніх послуг населенню.

Мета статті: розкрити можливості творчого використання прогресивних ідей канадського досвіду в підготовці вчителів початкової школи у вищих педагогічних закладах України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти проблеми підготовки вчителя в Канаді були предметом досліджень таких учених, як І. Гушлевська, Л. Карпинська, Н. Муқан, В. Павлюк, Радомська, С. Романюк).

Виклад основного матеріалу. Як зазначають науковці Канади, вища педагогічна школа повинна реагувати на суспільно-економічні зміни, зумовлені